

Op.stap, leerroutes voor iedereen

Inhoud

1	Onze visie	2
1.1	Verantwoordelijkheid = gelijke kansen bieden	2
1.2	Rechtvaardigheid = iedereen kansen bieden.....	2
1.3	Barmhartigheid = kansen blijven bieden	2
2	Het concept.....	3
2.1	Kennisrijk curriculum	3
2.1.1	Inhoudsrijk.....	3
2.1.2	Duidelijk	3
2.1.3	Coherent.....	3
2.2	Brede persoonsvorming.....	4
2.3	Wat?	4
2.3.1	Disciplines	4
2.3.2	Routedoelen.....	5
2.4	Waartoe?.....	7
2.4.1	De wereld kennen	7
2.4.2	Verbindend dialogeren	8
2.4.3	Samen verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld.....	8
2.4.4	Reflecteren.....	8
2.5	Hoe?	8
2.5.1	Effectieve didactiek	9
2.5.2	Sterk klasmanagement	9
2.5.3	Leerroutes	9
3	Op.stap	9
3.1	Leren is meer dan kennisoverdracht	9
3.2	Inspiratie die richting geeft	9
4	Voor iedereen.....	10
5	Leerroutes	10
5.1	Slim ordenen van doelen	10
5.2	Praktische en didactische ondersteuning.....	10
5.3	Dynamisch en aanpasbaar.....	11
6	Materiële vereisten	11
7	Samen onderweg!	11

Visie en concept

Op.stap, leerroutes voor iedereen wordt het nieuwe leerplan van het katholiek gewoon en buitengewoon basisonderwijs. Dit leerplan ondersteunt leraren in het gewoon en buitengewoon kleuter- en lager onderwijs in hun pedagogische en maatschappelijke opdracht om kwaliteitsvol, zorgbreed en kansenrijk onderwijs te bieden. Vanuit een brede inclusieve kijk op onderwijs speelt het leerplan in op de talenten van elke leerling, waarin elke leerling stap voor stap kan groeien - van wie extra ondersteuning nodig heeft tot wie wil uitblinken. Met dit leerplan willen we het leren van elke leerling verdiepen en verrijken vanuit het geloof in de groeikracht van elk kind en in de

kracht van verbondenheid: leren is stap voor stap vooruitgaan, samen met anderen, in een context die uitdaagt en ondersteunt.

Bij de ontwikkeling van dit leerplan vormden de nieuwe [minimumdoelen](#) van de Vlaamse overheid (2025) het referentiekader. Het leerplan kwam tot stand in een breed samenwerkingsverband van leraren, schoolleiders, lerarenopleiders, pedagogisch begeleiders, onderzoekers en andere deskundigen uit het onderwijsveld. Die gezamenlijke inspanning was essentieel om tot een kwaliteitsvol, gedragen en bruikbaar leerplan te komen, gebaseerd op de principes van een kennisrijk curriculum.

1 Onze visie

Katholiek Onderwijs Vlaanderen vertrekt vanuit de emancipatorische kracht van onderwijs. De waarden die dit leerplan uitdraagt zijn christelijke geïnspireerd. Dat zie je ook aan de manier waarop het leerplan is vormgegeven. Die **christelijke inspiratie** maakt dat kennisoverdracht niet losstaat van vorming. Het inzetten van kennis draagt bij aan de vorming van leerlingen in hoofd, hart en handen.

Vanuit diezelfde christelijke inspiratie van ons vormingsproject hanteert dit leerplan - naast de principes van een kennisrijk curriculum - **drie belangrijke accenten** voor een evenwichtig, kwaliteitsvol curriculum dat alle leerlingen groeikansen biedt.

1.1 Verantwoordelijkheid = gelijke kansen bieden

Dit curriculum wil **een goed hulpmiddel** zijn voor schoolteams:

- om leerlingen te leren verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf, voor elkaar, voor hun omgeving
- om verantwoordelijkheid te nemen als team voor de vorming van leerlingen

1.2 Rechtvaardigheid = iedereen kansen bieden

Dit curriculum wil **een goed instrument** zijn voor schoolteams:

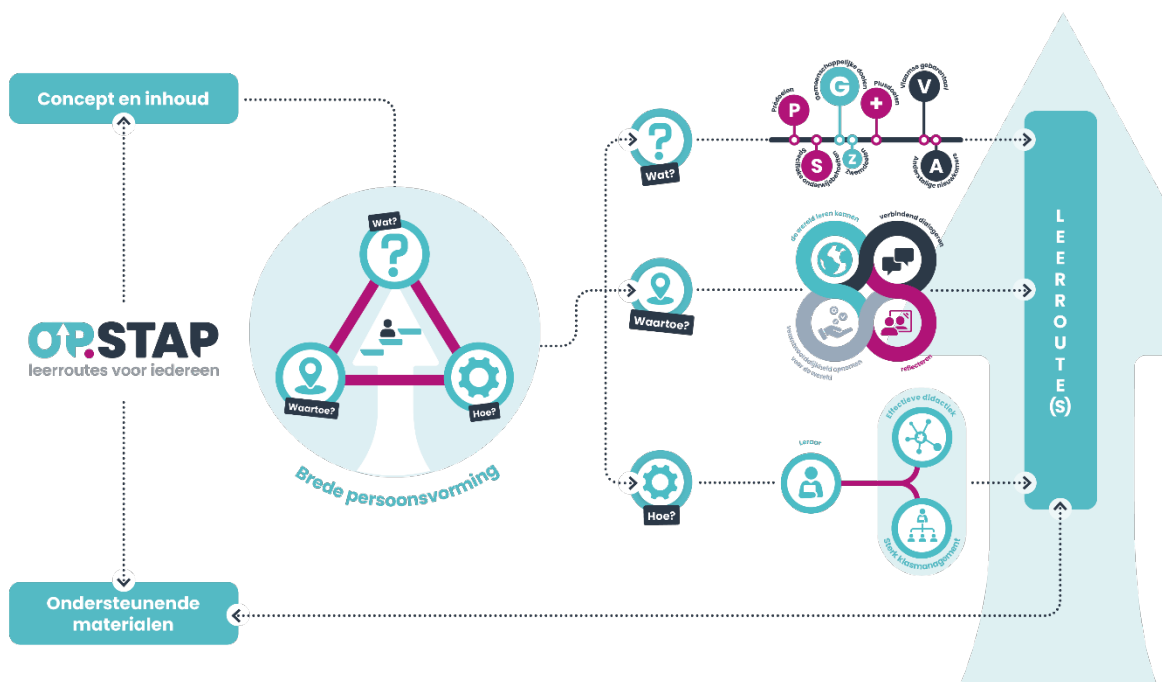
- om leerlingen rechtvaardigheid aan te leren in hoofd, handen, hart
- om bij te dragen aan een rechtvaardige samenleving door alle kinderen de best mogelijke vorming te geven

1.3 Barmhartigheid = kansen blijven bieden

Dit curriculum wil een goed startpunt zijn voor schoolteams:

- om leerlingen barmhartigheid aan te leren: hoe zij er voor elkaar kunnen zijn
- om zorg voor alle leerlingen te kunnen dragen, door:
 - duidelijkheid te scheppen over wat leerlingen moeten kennen en kunnen
 - houvast te bieden voor leerlingen die extra steun nodig hebben om de volgende stap in hun vorming te zetten
 - een handreiking te bieden aan leraren wanneer leerlingen meer nodig hebben dan het gemeenschappelijke curriculum kan bieden, zodat zij geholpen kunnen worden zonder hen los te laten

2

2.1 Kennisrijk curriculum

Op.stap, leerroutes voor iedereen vertrekt vanuit kennis. Ons nieuwe leerplan is gebouwd op de principes van een **kennisrijk curriculum**. De kernprincipes daarvan zijn inhoudsrijk, duidelijk en coherent.

2.1.1 Inhoudsrijk

Het leerplan zet in op **diepgaande kennis van kernconcepten** binnen alle disciplines. Leerlingen worden niet overladen met een veelheid aan losse onderwerpen, maar krijgen een inhoudsrijke aanpak: minder concepten, grondiger en met meer diepgang. Dit zorgt ervoor dat de leerlingen concepten niet alleen begrijpen, maar ook leren om verbanden te leggen tussen verschillende ideeën en domeinen.

2.1.2 Duidelijk

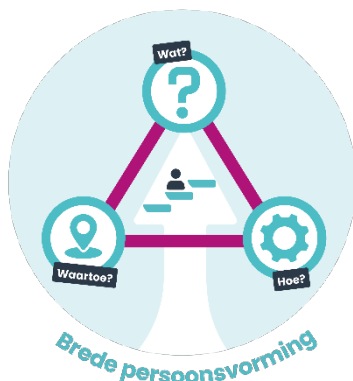
Binnen het leerplan wordt de leerstof zoveel mogelijk per leerjaar weergegeven, zodat duidelijk is welke feitenkennis, vaardigheden en inzichten wanneer aan bod moeten komen. Daar waar er geen (wetenschappelijke) evidentie is om doelen op te splitsen per leerjaar of daar waar herhaling noodzakelijk is in het leerproces, kunnen doelen herhaald worden in opeenvolgende leerjaren. Duidelijkheid betekent ook er een betere afstemming is tussen de leerdoelen en de activiteiten. Bovendien kan er betrouwbaarder in kaart gebracht worden in hoeverre de leerdoelen bereikt zijn. Het feit dat we doelen ordenen per leerjaar neemt geen voorafname aan hoe je het onderwijs in de school organiseert.

2.1.3 Coherent

Het streven naar samenhang binnen en tussen disciplines, zowel binnen als over de leerjaren heen, staat centraal. Verticale, horizontale en diagonale coherenties zorgen voor een kennisrijk en samenhangend leerproces. Leerplancoherentie draagt bij tot de opbouw van logische en samenhangende mentale kennisstructuren bij de leerlingen. Ze kunnen nieuwe informatie beter verwerken en onthouden, omdat ze kunnen aansluiten bij eerder verworven kennis.

Deze principes zorgen er in samenspel met effectieve didactiek en sterk klasmanagement voor dat leerlingen kennis niet als losse feitjes verwerven. Ze komen tot diepere inzichten doordat de leraren kenniselementen met elkaar verbinden. Zo versterken de leerlingen hun vermogen om kritisch te denken.

2.2 Brede persoonsvorming

Waar een leerplan bijdraagt aan persoonsvorming, zetten we met het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen* sterk in op brede persoonsvorming. Ons leerplan ondersteunt leraren bij het realiseren van deze brede persoonsvorming door verbindingen te leggen tussen het 'wat' van de doelen, het 'hoe' van didactiek en klasmanagement, en het 'waartoe' van onze pedagogische visie.

2.3 Wat?

Het leerplan is opgebouwd uit verschillende disciplines, waaronder je verschillende soorten routedoelensets terugvindt.

2.3.1 Disciplines

De doelen van het leerplan zijn geordend in **dertien disciplines**. Deze indeling sluit nauw aan bij de structuur van de minimumdoelen, zodat de link tussen beide zo duidelijk mogelijk blijft.

1. **Nederlands en communicatie**
2. **wiskunde**
3. **wetenschap en techniek**
4. aardrijkskunde
5. geschiedenis
6. muzische vorming
7. lichamelijke opvoeding en motoriek
8. ICT
- 9.1 veilige en gezonde levensstijl
- 9.2 leren leren
- 9.3 sociaal-emotioneel leren
10. Frans
11. rooms-katholieke godsdienst

Elke discipline is onderverdeeld in **domeinen**, **subdomeinen** en waar nodig in **clusters**. Deze structuur zorgt voor transparantie en houvast en een logische verwijzing naar de minimumdoelen: leraren weten niet alleen wat er geleerd moet worden, maar ook hoe de verschillende onderdelen met elkaar verbonden zijn.

Voorbeeld

Domeinen van de discipline wiskunde: getallenkennis - bewerkingen - meetkunde - meten en metend rekenen - kansrekenen en statistiek - vraagstukken en probleemoplossend denken

- **Subdomeinen van het domein getallenkennis:** natuurlijke getallen - gehele getallen - rationale getallen
 - **Clusters van het subdomein natuurlijke getallen:** begrippen - prenumerieke vaardigheden - tellen - een getal interpreteren als een hoeveelheid - een getal interpreteren als een rangorde

In *Op.stap, leerroutes voor iedereen* geeft bij sommige doelen een toelichting om het doel nog duidelijker te maken. Deze toelichtingen maken geen deel uit van het leerplandoel zelf, maar zijn bedoeld ter verduidelijking en inspiratie. Het blijft uiteraard mogelijk om op andere manieren of met andere invullingen aan deze doelen te werken.

Het orderingskader biedt een overzicht van de disciplines met hun domeinen en subdomeinen.

2.3.2 Routedoelen

Het leerplan omvat verschillende sets met routedoelen zodat de leraar voor elke leerling in de basisschool doelen vindt. Let wel: dit leerplan is meer dan een lijst van doelen. Het helpt schoolteams om hun pedagogisch project te realiseren en tot kwaliteitsvol onderwijs te komen.

2.3.2.1 Gemeenschappelijke routedoelen

2.3.2.1.1 G-routedoelen

In de eerste plaats zijn er **gemeenschappelijke routedoelen**. Deze gelden voor alle leerlingen en vormen de basis van ons curriculum.

Alle decretaal vastgelegde minimumdoelen zijn per definitie gemeenschappelijke doelen, omdat ze de wettelijke ondergrens aangeven die elke leerling moet bereiken. In het [decreet](#) (2025) wordt onderscheid gemaakt tussen:

- **na te streven minimumdoelen op populatieniveau:** alle minimumdoelen voor het kleuteronderwijs met uitzondering van Nederlands woordenschat en luisteren en wiskunde getalbegrip
- **te bereiken minimumdoelen op populatieniveau:**
 - de minimumdoelen voor het kleuteronderwijs van Nederlands woordenschat en luisteren en wiskunde getalbegrip
 - alle minimumdoelen voor het vierde leerjaar
 - alle minimumdoelen voor het zesde leerjaar met uitzondering van Nederlands en wiskunde
- **te bereiken minimumdoelen op individueel niveau:** alle minimumdoelen voor Nederlands en wiskunde

In het leerplan zijn de minimumdoelen vertaald naar concrete G-routedoelen voor elk leerjaar, zodat ze samen bijdragen aan de realisatie van de vastgelegde minimumdoelen.

Ons leerplan bevat daarnaast ook een beperkt aantal aanvullende G-routedoelen die verder gaan dan wat decretaal is vastgelegd. In enkele gevallen gaat het om doelen die vanuit het pedagogisch project van Katholiek Onderwijs Vlaanderen werden toegevoegd. Daarnaast zijn er doelen opgenomen die passen binnen een van de uitgangspunten van een kennisrijk curriculum: het streven om alle leerlingen optimaal toegang te geven tot de belangrijke kennis en vaardigheden van een discipline. Dat wil zeggen dat waar nodig leerplandoelen werden toegevoegd om te voorkomen dat de reeds in de minimumdoelen opgenomen kenniselementen slechts oppervlakkig, zonder voldoende connectie met een breder kennisveld, zouden worden behandeld. Die keuze heeft als doel leerlingen maximale kansen te bieden voor een brede en diepgaande ontwikkeling en hen op die manier te ondersteunen in hun brede persoonsvorming. Zo voldoet het leerplan niet alleen aan de decretale vereisten, maar is het ook ambitieus en toekomstgericht, met hoge verwachtingen voor alle leerlingen.

Ook voor leerlingen met een individueel aangepast curriculum (IAC), zowel in het buitengewoon als het gewoon basisonderwijs, vormen de G-routedoelen uit het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen* het vertrekpunt om het IAC van leerlingen vorm te geven. Concreet gebeurt dat door op zoek te gaan naar doelen die betekenisvol zijn in functie van hun leren en participeren. Het IAC van de leerling krijgt vorm vanuit het proces van handelingsplanmatig werken. Voor deze leerling geldt dat de G-routedoelen enkel na te streven zijn.

2.3.2.1.2 Z-routedoelen

De **zwemroutedoelen** gelden ook voor alle leerlingen. Deze doelen zijn een set op zich zodat een school meer vrijheid behoudt over de organisatorische aanpak ervan. Bijvoorbeeld in één specifiek schooljaar of over meerdere schooljaren verspreid. De Z-routedoelen kunnen dus zowel tijdens één schooljaar als meer verspreid over de volledige schoolloopbaan ingezet worden.

2.3.2.2 Andere routedoelen

Naast de gemeenschappelijke routedoelen bevat het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen* ook een aantal routedoelensets met doelen die afwijken van de gemeenschappelijke basis en die inspelen op specifieke onderwijsbehoeften of contexten.

2.3.2.2.1 P-routedoelen

De **precurriculumroutedoelen** zijn geschreven voor leerlingen met een ontwikkelingsleeftijd van 0 tot 2,5 jaar. Ze gaan vooraf aan de gemeenschappelijke routedoelen en kunnen zowel geselecteerd worden voor leerlingen in het buitengewoon onderwijs, als voor kleuters in het gewoon basisonderwijs met leerachterstand of met een IAC.

De P-routedoelen zijn opgebouwd in drie fasen:

- fase 1: ontwikkelingsleeftijd van 0 tot 6/8 maand
- fase 2: ontwikkelingsleeftijd van 6 tot 18 maand
- fase 3: ontwikkelingsleeftijd van 18 maand tot 2,5 jaar

2.3.2.2.2 S-routedoelen

De **specifieke routedoelen** zijn er voor leerlingen met een ontwikkelingsleeftijd vanaf 2,5 jaar met specifieke onderwijsbehoeften. Je kan de S-routedoelen selecteren wanneer de G-routedoelen in een relevante leeftijdsgroep geen aansluiting bieden op de behoeften van de leerling met een IAC.

Deze doelen zijn eveneens beschreven in drie fasen die aansluiten op de fasen van de P-routedoelen:

- fase 4: ontwikkelingsleeftijd + 2,5 jaar

- fase 5: ontwikkelingsleeftijd + 6 jaar
- fase 6: ontwikkelingsleeftijd + 10 jaar

2.3.2.2.3 + routedoelen

De **plusroutedoelen** gaan verder dan wat minimaal verwacht wordt en bieden verdieping voor de [cognitief sterk functionerende leerlingen](#) of leerlingen die extra uitdaging nodig hebben.

2.3.2.2.4 A-routedoelen

Deze **routedoelen** zijn gericht op **anderstalige nieuwkomers** en willen hen ondersteunen in hun taalverwerving en integratie.

2.3.2.2.5 V-routedoelen

Deze **routedoelen** zijn geënt op het [decreet](#) houdende de erkenning van de **Vlaamse Gebarentaal**. Deze set is gericht op dove en (slecht)horende Vlaamse Gebarentaligen.

2.4 Waartoe?

Kennen (declaratieve kennis) en **kunnen** (procedurele kennis) vormen samen de basis voor een brede persoonsvorming. Onderzoek toont aan dat duurzame verandering bij leerlingen pas ontstaat wanneer kennis verbonden is met vaardigheden én motivatie. Een sterke basis in Nederlands, wiskunde, wetenschappen en techniek is essentieel, maar we investeren evenzeer in alle andere disciplines. Zo ontwikkelen leerlingen kennis, inzicht, vaardigheden en attitudes die nodig zijn voor cultureel zelfbewustzijn en volwaardige participatie in een veranderende wereld.

Cultureel zelfbewustzijn gaat over het leven in al zijn vormen: omgaan met diversiteit, reflecteren op waarden en keuzes, en begrijpen hoe cultuur ons denken en handelen beïnvloedt. Het is de capaciteit om niet alleen te functioneren in een complexe samenleving, maar ook om er zin en betekenis aan te geven. Zo ontdekken kinderen wie ze zijn, hoe ze zich verhouden tot anderen en hoe ze zich bewegen in een wereld vol culturele diversiteit.

Dit leerplan wil leerlingen vormen tot **competente en solidaire mensen** die verantwoordelijkheid opnemen en zo bijdragen aan een rechtvaardige samenleving. Dat ondersteunen we in het leerplan door het **samenspel tussen vier elementen van persoonsvorming**, die we op relevante plaatsen aan de gemeenschappelijke doelen verbinden:

- de wereld kennen
- verbindend dialogeren
- samen verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld
- reflecteren

2.4.1 De wereld kennen

Leerlingen leren over hun eigen leefwereld en de ruimere wereld. Met een kritische blik reflecteren ze vervolgens over de wereld. Ze verdiepen zich niet alleen in details, maar plaatsen het geleerde ook in een breder perspectief.

2.4.2 Verbindend dialogeren

Leerlingen gaan in dialoog met de ander, de ander die per definitie anders is. Diversiteit - en de waardering hiervan - vormt het uitgangspunt. De veilige context van de school is bij uitstek dé oefenplaats. Verbondenheid draagt bij tot betekenisvol leren.

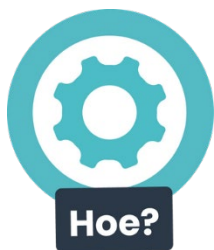
2.4.3 Samen verantwoordelijkheid opnemen voor de wereld

Leerlingen geven de wereld zelf mee vorm. Ze ondernemen actie en zijn zo medeverantwoordelijk. Hiertoe nemen ze deel aan initiatieven binnen of buiten de school. Actie (leren) ondernemen betekent in de eerste plaats weten wat kan, bereid zijn om dit te doen, en de vaardigheden ontwikkelen om dit te kunnen én effectief impact te hebben.

2.4.4 Reflecteren

Leerlingen reflecteren kritisch (en creatief) over hun eigen ervaringen. Leren betekent ook tijd nemen om na te denken en stil te staan bij wat er bij jezelf gebeurt, wat je bijdrage aan de wereld is of kan zijn. Maar ook stilstaan bij het waarom van wat je leert: waarom wil ik een andere wereld, waarom is het voor mij zinvol om hieraan mee te werken, wat doet het met mij en welk effect kan ik hebben of heb ik reeds op anderen?

2.5 Hoe?

Het leerplan biedt ruimte voor autonomie en creativiteit van de leraar op vlak van didactiek en klasmanagement, terwijl het duidelijke kaders schept om tegemoet te komen aan de diversiteit en talenten van leerlingen.

Het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen* vertrekt vanuit het principe ‘**de leraar voorop**’, met als vertrekpunt de professionaliteit en expertise van de leraar in het vormgeven van het leerproces.

De leraar gelooft onvoorwaardelijk in het leervermogen van elke leerling en vertrekt vanuit vertrouwen dat ieder kind kan groeien. Hij erkent dat leren grillig en uniek is en stemt zijn aanpak daarop af. De leraar werkt aan de dieperliggende ontwikkeling van leerlingen, zoekt hun zone van naaste ontwikkeling en creëert uitdagende leerervaringen met rijke ondersteuning en betekenisvolle interactie.

De leraar zorgt voor effectieve lessen die aansluiten bij de noden van leerlingen, past principes van effectieve didactiek toe, combineert dat alles met sterk klasmanagement en een veilige, uitdagende leeromgeving. Tegelijk investeert hij in zijn **eigen professionele groei**, reflecteert op zijn praktijk en blijft leren, omdat zijn ontwikkeling rechtstreeks bijdraagt aan de kansen van leerlingen.

Tegelijk blijft ‘de leerling centraal’ ons uitgangspunt: onderwijs is er voor het kind, niet omgekeerd. Ons leerplan bouwt voort op het principe dat de lat hoog moet liggen voor alle leerlingen, vanuit het geloof in hun groeipotentieel. Hoge verwachtingen gaan hand in hand met zorg en ondersteuning, zodat elk kind de kans krijgt om te leren en zich te ontwikkelen vanuit zijn eigen mogelijkheden.

2.5.1 Effectieve didactiek

Er is steeds meer inzicht in hoe leren werkt en welke didactische principes het leerproces van leerlingen ondersteunen. Effectieve didactiek betekent dat een leraar bewust inzet op deze principes om alle leerlingen zoveel mogelijk te laten leren. De kern is een doordachte, doelgerichte didactische aanpak die ervoor zorgt dat ieder kind kwaliteitsvol onderwijs krijgt.

[Meer over effectieve didactiek](#)

2.5.2 Sterk klasmanagement

In de kern verwijst sterk klasmanagement naar het creëren van een krachtige leeromgeving waar oog is voor verbinding en begrenzing. Daardoor wordt zowel het lesgeven als het maximaal leren van al onze leerlingen mogelijk. Dit creëert een omgeving waarin elke leerling zich cognitief, sociaal én emotioneel kan ontwikkelen.

[Meer over sterk klasmanagement](#)

2.5.3 Leerroutes

Leerroutes vormen het hart van het leerplan en maken leerplandoelen **toegankelijk én praktisch**. In het leerplan *Op.stap*, *leerroutes voor iedereen* vormen ze de kern. Dankzij hun duidelijke en aanpasbare structuur zie je hoe doelen samenhangen en elkaar versterken. Zo kun je als leraar doelgericht plannen en keuzes maken.

3 Op.stap

Op.stap draagt bewust twee betekenissen:

- **een opstap:** een stevige basis om te groeien en stap voor stap vooruit te gaan. We zetten in op kennisschema's die we steeds verder uitbreiden: een trapje hoger, een stapje verder, soms eens een trapje terug.
- **op stap:** samen onderweg zijn met anderen en de Ander, leren als dynamisch proces, nieuwsgierig en verwachtingsvol uitkijken naar wat komt.

Het gaat om **goesting om te leren, geloof in groei en optimisme over de toekomst** als de kern van ons onderwijsproject.

3.1 Leren is meer dan kennisoverdracht

Op.stap naar volwassen worden is ruimer dan enkel kennisoverdracht. Het is een proces waarin kinderen **groeien in verantwoordelijkheid, zelfinzicht ontwikkelen en verbondenheid creëren met anderen**. Elke stap brengt hen dicht bij het nemen van bewuste keuzes, het ontwikkelen van een eigen stem en het leren omgaan met vrijheid en verantwoordelijkheid. Zo bereiden we hen voor om als competente, kritische en geëngageerde volwassenen hun plaats in de samenleving op te nemen.

3.2 Inspiratie die richting geeft

Op.stap verwijst ook naar de **levensbeschouwelijke inspiratie** die ons onderwijs richting geeft. Onderwijs is een weg naar diepere betekenis, naar verbondenheid en verantwoordelijkheid. We hopen dat kinderen en jongeren zich ontwikkelen tot geïnspireerde zinzoekers én actieve

stappenzetters. Dat zijn mensen die persoonlijke waarden durven vooropstellen van waaruit ze keuzes maken, handelen en samenleven met anderen en de Ander.

4 Voor iedereen

Op.stap leerroutes voor iedereen is ontworpen met inclusie én ambitie als uitgangspunt. Ons leerplan geldt voor **alle leerlingen** tussen 2,5 en 12 jaar, zowel in het gewoon onderwijs als in het buitengewoon onderwijs. Via dit leerplan willen we dat elke leerling, ongeacht achtergrond, talenten of onderwijscontext, toegang krijgt tot kwaliteitsvol onderwijs en de kans krijgt om zich maximaal te ontplooiën. Daarom werkt dit leerplan dan ook met verschillende routedoelensets waaruit de leraar bewuste keuzes maakt in functie van de leerlingen waarmee hij werkt.

We **leggen bewust de lat hoog voor alle leerlingen**: niet door iedereen hetzelfde te laten doen, maar door hoge verwachtingen te combineren met gepaste ondersteuning en differentiatie. Het leerplan biedt ruimte om rekening te houden met verschillen, terwijl het tegelijk een gemeenschappelijke basis garandeert. Dit bevordert een cultuur waarin elk kind gestimuleerd wordt om te groeien, op zijn eigen tempo en vanuit zijn eigen mogelijkheden.

5 Leerroutes

De leerroutes vormen het hart van het leerplan. Dit zijn **praktische wegwijzers** die drie vragen beantwoorden:

- Wat moeten de leerlingen leren?
- Waartoe dient dit leren?
- Hoe kan de leraar dit realiseren?

Leerroutes maken leerplandoelen **toegankelijk én praktisch**. In het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen* vormen ze de kern. Dankzij hun duidelijke en aanpasbare structuur wordt zichtbaar hoe doelen samenhangen en elkaar versterken. Zo kan elke leraar doelgericht plannen en keuzes maken.

Leerroutes vormen een brug tussen visie en praktijk en helpen de leraar om het leerplan flexibel en effectief tot leven te brengen.

5.1 Slim ordenen van doelen

Leerroutes tonen **coherenties** tussen leerdoelen op drie niveaus:

- **verticaal**: opbouw in moeilijkheidsgraad binnen één discipline
- **horizontaal**: verbanden tussen doelen binnen en over disciplines heen
- **diagonaal**: kruisverbanden tussen domeinen en niveaus

Door deze coherentie zet het leerplan in op kennisrijk en betekenisvol onderwijs in functie van de klascontext, het tempo van de leerlingen en hun noden. Zo werk je flexibel en geïntegreerd.

5.2 Praktische en didactische ondersteuning

Leerroutes tonen meer dan de samenhang tussen de verschillende doelen en routedoelensets. Ze geven **concrete tips voor de lespraktijk**:

- verduidelijkende voorbeelden
- vertaling van de waartoe in de praktijk
- werkvormen en differentiatie
- evaluatiestrategieën
- handvatten om actieve betrokkenheid van leerlingen te verhogen

- goede praktijken
- praktische tools zoals jaarplannen en lesroosters

Het leerplan wordt zo een inspirerende gids, geen theoretisch document.

5.3 Dynamisch en aanpasbaar

Leerroutes **evolueren mee met het onderwijsveld**. Leerdoelen liggen vast, maar leerroutes kan je bijsturen op basis van nieuwe inzichten en actuele ontwikkelingen. Zo blijft het leerplan duurzaam, relevant en up-to-date.

6 Materiële vereisten

Leren veronderstelt dat de werkelijkheid rondom de school en de leerlingen wordt opgezocht en aangegrepen om erover te leren. Daartoe moet de school alle mogelijke kansen aangrijpen die zich aandienen.

Soms is de werkelijkheid te complex, te veraf, te groot, te klein, te lang geleden... om ze rechtstreeks te ervaren. Dan moet de school zorgen voor de nodige didactische middelen. Denk daarbij aan digitale middelen zoals beeld- en klankopnames, maar ook aan andere middelen zoals boeken met verhalen, gebruiksvoorwerpen, artefacten, een tijdlijn, wandkaarten, foto's, plattegronden, prenten... Deze uitrusting is nodig om die werkelijkheid op een sprekende manier tot bij de leerlingen in de school en in de klas te brengen. De materiële vereisten worden per discipline opgesteld, zodat scholen weten welke middelen noodzakelijk zijn om de leerplandoelen binnen elke discipline te realiseren.

7 Samen onderweg!

Met *Op.stap, leerroutes voor iedereen* zetten we een krachtige stap naar kennisrijk en persoonsvormend onderwijs dat ertoe doet voor *élke* leerling. Samen met scholen, leraren en partners blijven we het leerplan doorontwikkelen, gevoed door praktijk en onderzoek. Het nieuwe leerplan is geen eindpunt, maar een **startpunt voor kwaliteitsvol onderwijs**.